

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt torsdag den 16. april 2020

Sag 146/2019

A

(advokat Anne Henriksen, beskikket)

mod

Jutlander Bank A/S

(advokat Leo Jantzen)

I tidligere instanser er afsagt kendelse af Fogedretten i Aalborg den 23. april 2019 (FS 15-9970/2018) og af Vestre Landsrets 11. afdeling den 5. juli 2019 (B-0234-19).

I påkendelsen har deltaget fem dommere: Marianne Højgaard Pedersen, Poul Dahl Jensen, Hanne Schmidt, Lars Apostoli og Jørgen Steen Sørensen.

Påstande

Kærende, A, har nedlagt påstand om, at fogedforretningen fremmes for 44.250 kr.

Indkærede, Jutlander Bank A/S, har påstået stadfæstelse.

Sagsfremstilling

A og B erkendte ved frivilligt forlig af 27. november 1997 at skyldte St. Brøndum Sparekasse A/S 216.207 kr.

St. Brøndum Sparekasse overdrog efterfølgende sit tilgodehavende ifølge forliget til Sparekassen Himmerland A/S, og den 17. november 2008 begærede Ebh Finansservice A/S på vegne af Sparekassen Himmerland A og B tilsagt i fogedretten med henblik på udlægsforret-

ning. Ebh Finansservice opgjorde det fulde tilgodehavende til 216.207 kr., men begærede alene udlæg for 43.000 kr. med tillæg af omkostninger på 1.250 kr.

Den 13. januar 2009 blev sagen foretaget i fogedretten, hvor A og B erklærede sig ude af stand til at betale.

Sparekassen Himmerland overdrog efterfølgende sit tilgodehavende til Jutlander Bank A/S. Den 8. oktober 2018 indgav Lowell Danmark A/S på vegne af Jutlander Bank udlægsbegæring mod A og B for et beløb på 216.207 kr. med tillæg af retsafgift på 1.370 kr. Beløbet var opgjort således:

”Krav i.h.t. fundament:	DKK 216.207,00
Renter p.t. 0 % pr. år til dato – max 3 år forud for rettens modtagelse af sagen	DKK 0,00
Domsrenter og tilkendte/anerkendte renter	DKK 0,00
Omkostninger (gebyr, retsafgift, salær m.v.)	DKK 0,00
Indbetalinger i alt	<u>DKK 0,00</u>
I alt	<u>DKK 216.207,00”</u>

Fogedretten behandlede alene sagen i forhold til A.

Fogedretten i Aalborg traf den 23. april 2019 afgørelse om at fremme fogedforretningen for det fulde beløb på 217.557 kr. (rettelig 217.577 kr.). I fogedrettens kendelse hedder det bl.a.:

”Fordringen har tidligere været behandlet i fogedretten for en delfordring hvor hele hovedstolen da var angivet og med forbehold om at gøre hele fordringen gældende mod betaling af et mergebyr.

...

Det er i retspraksis afklaret ved afgørelse af refereret i FM 2010.299, at behandling af en delfordring afbryder forældelsen for sagens fulde rentebeløb. Samme resultat fremgår af Vestre Landsrets utrykte afgørelse af 29. marts 2019 i V.L.B-0074-19

...

Der er imidlertid ikke i offentliggjort praksis taget stilling til, hvorvidt sagens behandling for en delfordring tillige afbryder forældelsen for hele hovedstolen. De ovenfor citerede afgørelser kunne tale for det, ligesom den omstændighed, at det afgiftsmæssigt ville være til gavn for skyldneren, at praksis ville være sådan.

Nogle fogedretter indkalder skyldner til retsmøde med angivelse af den (del-)fordring, som sagen er indleveret for samt med angivelse af, at det drejer sig om en delfordring af hovedstolen, hvis beløb anføres, men sagens rekvisition medsendes ikke til skyldneren. Der bør imidlertid ikke under retsmøde, afholdt af en kontomedarbejder med bemyndigelse af retsplejelovens § 19, stk. 3, indgås forlig om beløbets størrelse under sagens behandling og heller ikke føres til fogedbogen, at skyldneren erkender at skyldte det fulde beløb.

Det fremgår af afgørelsen refereret i FM 2017.103, (der svarer til de to afgørelser, som rekvirenten henviser til fra UfR), at fogedretten ikke har pligt til ved sagens indlevering at forholde sig til hele fordringen, en kreditor har opgjort, når kreditor alene har begæret udlæg for en del af fordringen. Der henvises til, at kreditor kan udstykke sit krav, jf. retsplejelovens § 507, stk. 2. Østre Landsret henviser i begrundelsen for sin afgørelse blandt andet til, at kreditor afhængig af omstændighederne har mulighed for at indlevere sagen igen for den fulde fordring.

Retsplejelovens § 507, stk. 2, tager ikke stilling til, i hvilket omfang der ved indgivelse af en opgjort delfordring derved sker helt eller delvis afbrydelse af forældelsen. Dette må derfor alene afgøres efter de almindelige regler om retskraft ved udstykning og forældelseslovens regler. At en retsafgørelse alene får retskraft i forhold til det krav, som behandles, støttes i fogedretlig sammenhæng af at der ved behandling af en delfordring alene kan gives udlæg for delfordringen, og ikke for den fulde hovedstol. Udlægget vil således i forhold til prioritetsstilling alene have retskraft for den behandlede delfordring.
...

I denne sag havde kreditor ved anmodning om udlæg for delfordringen opgjort den fulde fordring samt taget forbehold om at gøre hele beløbet gældende mod betaling af et mergebyr.

Henset til Vestre Landsrets ovenfor citerede utrykte afgørelse tages rekvirentens påstand til følge ...”

Kendelsen blev kærret til Vestre Landsret, der traf afgørelse den 5. juli 2019. I landsrettens kendelse hedder det bl.a.:

”Ifølge forældelseslovens § 18 afbrydes forældelsen ved indgivelse af en anmodning om udlæg, hvis fordringshaveren søger forretningen fremmet inden for rimelig tid.

Efter retsplejelovens § 507, stk. 2, kan en anmodning om fuldbyrdelse begrænses til en del af fordringen, medmindre fogedretten finder, at en opdeling af fordringen strider mod skyldnerens interesser. Det fremgår af lovbemærkningerne til bestemmelsen, at bestemmelsen bl.a. kan finde anvendelse, hvor det på forhånd syntes usandsynligt, at et betydeligt krav fuldt ud vil kunne dækkes af skyldneren, og hvor ønsket om at undgå at betale større retsafgifter, som måske ikke kan få dækket hos skyldneren, kan motivere kreditor til kun at søge en mindre del af fordringen inddrevet, uden at kreditor dog ønsker at give endeligt afkald på restfordringen.

Ved indgivelse af anmodningen om udlæg i november 2008 var den fulde fordring opgjort til 216.207 kr., men anmodningen blev begrænset til udlæg for 43.000 kr. Der blev samtidig taget forbehold om under fogedsagen mod betaling af mergebyr at forøge udlægsbeløbet.

Den nugældende forældelseslov blev til på baggrund af betænkning nr. 1460/2005 om revision af forældelseslovgivningen og lovforslag nr. 165 af 28. februar 2007 om forældelse af fordringer (forældelsesloven). Det fremgår hverken af loven eller lovbemærkningerne, hvordan retsstillingen er i et tilfælde som det foreliggende.

Da afbrydelse af forældelsen som anført sker ved indgivelsen af anmodningen om udlæg, og da den fulde fordring var opgjort i anmodningen, finder landsretten, at forældelsen herved er afbrudt for den fulde fordring. Den omstændighed, at anmodningen foreløbigt blev begrænset til udlæg for et mindre beløb, kan ikke føre til et andet resultat.

Landsretten stadfæster herefter fogedrettens kendelse.”

Retsgrundlag

Forældelsesloven

Forældelsesloven trådte i kraft den 1. januar 2008. Loven bygger på betænkning nr. 1460/2005 om revision af forældelseslovgivningen og indeholder bl.a. følgende bestemmelser:

”§ 5. Forældelsesfristen er 10 år,

...

3) når fordringens eksistens og størrelse er anerkendt skriftligt eller fastslået ved forlig, dom, betalingspåkrav påtegnet af fogedretten eller anden bindende afgørelse.

Stk. 2. Fordring på senere forfaldne renter, gebyrer og lignende forældes dog efter § 3.

...

§ 15. Forældelsen afbrydes, når skyldneren over for fordringshaveren udtrykkeligt eller ved sin handlemåde erkender sin forpligtelse.

§ 18. Forældelsen afbrydes ved indgivelse af anmodning om udlæg, hvis fordringshaveren søger forretningen fremmet inden for rimelig tid.

...

§ 19. Når forældelsen afbrydes, løber fra det i stk. 2-6 fastsatte tidspunkt en ny forældelsesfrist, hvis længde bestemmes efter reglerne i denne lov.

...

Stk. 6. Sker afbrydelsen ved indgivelse af anmodning om udlæg m.v., jf. § 18, stk. 1-3, regnes den nye forældelsesfrist fra fogedforretningens eller auktionens afslutning eller, når arrest er forfulgt ved anlæggelse af justifikations sag, i overensstemmelse med reglen i stk. 3. ...

Stk. 7. Sker afbrydelsen ved indgivelse af anmodning om udlæg for en fordring som nævnt i § 5, løber en ny forældelsesfrist på 10 år også for de omkostninger og uforældede renter, der er opgjort under fogedforretningen.

§ 29. Loven træder i kraft den 1. januar 2008.

Stk. 2. Fra lovens ikrafttræden ophæves Danske Lov 5-14-4 og lov nr. 274 af 22. december 1908 om forældelse af visse fordringer, jf. dog § 30, stk. 1.

§ 30. Loven finder anvendelse også på tidligere stiftede fordringer, som ikke inden ikrafttrædelsesdagen er forældet efter de hidtil gældende regler, jf. dog stk. 2 og 4. Forældelse indtræder dog tidligst den 1. januar 2011, medmindre fordringen inden dette tidspunkt ville være forældet såvel efter denne lovs bestemmelser som efter de hidtil gældende bestemmelser. I det sidstnævnte tilfælde anvendes det seneste tidspunkt for forældelsens indtræden.
...”

I lovens forarbejder anføres om det overordnede formål med regler om forældelse af fordringer bl.a. (Folketingstidende 2006-07, tillæg A, lovforslag nr. L 165, s. 5584):

”Ved forældelse mister en fordringshaver sin ret til at kræve opfyldelse af fordringen. Det generelle formål med forældelsesregler er at tilskynde til, at fordringer afvikles eller bringes på det rene inden for rimelig tid. Forældelsesreglerne beskytter bl.a. skyldnere, som har indrettet sig på, at et muligt krav ikke vil blive gjort gældende. En hensigtsmæssig afvikling af fordringer medvirker også til at hindre tvister om meget gamle mellemværender, idet sådanne tvister ofte vil være præget af bevistvivl.”

Efter den tidligere gældende bestemmelse i Danske Lov 5-14-4 kunne forældelse afbrydes bl.a. ved fordringshaverens påmindelse til skyldneren. Bestemmelsen blev ophævet ved forældelseslovens ikrafttræden, jf. denne lovs § 29, stk. 2. Om spørgsmålet – og om afbrydelse af forældelse ved kreditorforfølgning – anføres i lovens forarbejder bl.a. (Folketingstidende 2006-07, tillæg A, lovforslag nr. L 165, s. 5598 ff.):

”3.3. Afbrydelse af forældelse

Udvalget [det udvalg, der afgav betænkning nr. 1460/2005 om revision af forældelseslovgivningen] finder, at det i alle tilfælde bør være en betingelse for at afbryde forældelsen, at skyldneren erkender forpligtelsen, eller at fordringshaveren foretager retslige

skridt. Adgangen efter Danske Lov 5-14-4 til afbrydelse ved påmindelse bør således efter udvalgets opfattelse ophæves.

...

3.3.1. "Egentlig" afbrydelse

Udvalget finder, at adgangen efter Danske Lov 5-14-4 til at afbryde forældelsesfristen ved påmindelse bør ophæves.

Udvalget anfører, at hensynene bag forældelsesreglerne, navnlig at bidrage til, at fordringer afvikles eller bringes på det rene inden rimelig tid, og at undgå procesførelse om meget gamle fordringer, i de fleste tilfælde ikke på tilfredsstillende måde tilgodeses ved en ordning, hvor fordringshaveren har mulighed for til enhver tid at forny forældelsesfristen ved blot at tilkendegive over for skyldneren, at han eller hun mener at have et krav mod den pågældende. Det skyldes bl.a., at påmindelse alene ikke er egnet til at fremme en afklaring af omtvistede fordringers eksistens. Endvidere kan skyldneren efter omstændighederne uanset påmindelser med tiden få en forventning om, at kravet ikke vil blive fastholdt.

Udvalget foreslår således, at afbrydelse skal ske ved skyldnerens erkendelse eller ved foretagelse af retslige skridt mod skyldneren.

...

3.3.1.3 Kreditorforfølgning

....

Udvalget foreslår endvidere en bestemmelse om afbrydelse ved indgivelse af *udlægsbegæring*, der svarer til retsplejelovens § 527.

...

Justitsministeriet kan tilslutte sig udvalgets synspunkter, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med udvalgets lovudkast."

I den nævnte betænkning om revision af forældelseslovgivningen hedder det bl.a. (s. 336 ff.):

"6.2. Egentlig afbrydelse

6.2.1. Ophævelse af adgangen til afbrydelse ved påmindelse

Som nævnt ovenfor finder udvalget, at adgangen efter Danske Lov 5-14-4 til at afbryde forældelsesfristen ved påmindelse bør ophæves, således at der i alle tilfælde - på samme måde som efter 1908-loven - stilles krav om, at skyldneren erkender forpligtelsen, eller at fordringshaveren foretager retslige skridt.

Det er udvalgets opfattelse, at hensynene bag forældelsesreglerne - at bidrage til, at fordringer afvikles eller bringes på det rene inden rimelig tid, og at undgå procesførelse om meget gamle fordringer - i hvert fald for de fleste typer af fordringers vedkommende ikke på tilfredsstillende måde tilgodeses ved en ordning, hvor fordringshaveren har mulighed for til enhver tid at forny forældelsesfristen ved blot at tilkendegive skyldneren, at han mener at have et krav på ham. Påmindelse er således ikke egnet til at sikre en af-

klaring af omtvistede fordringers eksistens. Endvidere kan skyldneren efter omstændighederne uanset påmindelse med tiden få en forventning om, at kravet ikke vil blive fastholdt.

Repræsentanterne for erhvervslivet, herunder navnlig repræsentanterne for Finansrådet og Realkreditrådet, har peget på, at de nævnte hensyn ikke har samme vægt i tilfælde, hvor kravet hviler på et særligt retsgrundlag, f.eks. et gældsbeholdning eller en dom, idet skyldneren i disse tilfælde ikke kan være i tvivl om fordringens eksistens. Et enigt udvalg finder imidlertid, at de ovenfor nævnte hensyn og forenklingshensyn taler imod at opretholde forskellige regler om afbrydelse for forskellige typer af fordringer.

...

6.2.3. Afbrydelse ved kreditors foretagelse af retslige skridt

...

6.2.3.3. Indgivelse af udlægsbegæring mv.

a. Udvalget foreslår en bestemmelse om afbrydelse ved indgivelse af udlægsbegæring, der svarer til retsplejelovens § 527, jf. herved lovudkastets § 17, stk. 1.

...

b. Det er under udvalgsarbejdet af repræsentanterne for erhvervslivet blevet anført, at en ordning, hvor forældelsen af krav i henhold til domme, forlig og gældsbreve mv. ikke længere kan afbrydes ved påmindelse, vil indebære, at kreditorerne er nødsaget til at indgive udlægsbegæring hvert 10. år for at afbryde forældelsesfristen for hovedstolen. Endvidere vil der for så vidt angår rentekrav, hvor der i dag skal foretages retslige skridt hvert 5. år, skulle indgives udlægsbegæring hvert 3. år. Ordningen vil derfor være ensbetydende med, at der vil være forbundet flere omkostninger med afbrydelse af forældelsen af disse krav på grund af retsafgift til fogedretten og salær til advokat for at møde i fogedretten.

Udvalget foreslår på denne baggrund en ny bestemmelse i retsplejelovens § 490, stk. 3, hvorefter kreditor ikke behøver at give møde i fogedretten i tilfælde, hvor der er afgivet insolvenserklæring. I disse tilfælde vides det, at skyldneren intet ejer, og det må derfor anses for unødvendigt og uhensigtsmæssigt at bruge ressourcer på at møde i fogedretten.

I tilfælde, hvor der ikke er afgivet insolvenserklæring, er der derimod ikke sikkerhed for, at skyldneren intet ejer, og det findes derfor rimeligt, at kreditor skal forsøge at inddrive sit tilgodehavende. Forældelsesreglerne har bl.a. til formål at bidrage til, at fordringer afvikles inden for rimelig tid.”

I lovforslagets bemærkninger til bestemmelsen i § 18, stk. 1 (Folketingstidende 2006-07, tillæg A, lovforslag nr. L 165, s. 5632 f.) hedder det bl.a.:

”Det foreslås, at der på samme måde som efter den gældende regel i retsplejelovens § 527 sker afbrydelse af forældelsen ved indgivelse af anmodning om udlæg. De foreslåede bestemmelser i § 18, stk. 1-3, svarer med forskellige tilføjelser til den gældende § 527 i retsplejeloven.

...

Efter stk. 1 afbrydes forældelsen ved indgivelse af anmodning om udlæg, hvis fordringshaveren søger forretningen fremmet inden for rimelig tid.

Bestemmelsen vil på samme måde som retsplejelovens § 527 gælde uanset udlægsgrundlagets karakter, det vil sige uanset om grundlaget for udlæg er dom, betalingspåkrav med påtegning efter retsplejelovens § 477 e, stk. 2, forlig, gælds brev, pantebrev, veksel eller check mv., jf. retsplejelovens § 478, stk. 1.

De fleste udlægsgrundlag udgør et særligt retsgrundlag efter lovforslagets § 5. Det gælder domme, påregnede betalingspåkrav, forlig, gælds breve og pantebreve, der samtidig er gælds breve. Fordringer, der hviler på sådanne udlægsgrundlag, er underkastet en 10-årig forældelsesfrist efter bestemmelsen i § 5, og efter afbrydelse af fristen løber for hovedstolen en ny frist på 10 år fra fagedforretningens afslutning, jf. lovforslagets § 19, stk. 1 og 6.

En opgørelse i fogedretten i forbindelse med foretagelse af udlæg etablerer som udgangspunkt ikke et særligt retsgrundlag for påløbne renter og omkostninger, jf. bemærkningerne til lovforslagets § 5. I lovforslagets § 19, stk. 7, foreslås imidlertid, at hvis der for en fordring med særligt retsgrundlag sker afbrydelse af forældelsesfristen ved indgivelse af anmodning om udlæg, løber en ny forældelsesfrist på 10 år *også* for de under fagedforretningen opgjorte omkostninger og uforældede renter.

....”

Det fremgår af de anførte bemærkninger, at bestemmelsen i § 18, stk. 1, er en videreførelse af en tidligere bestemmelse i retsplejelovens § 527. Af forarbejderne til denne bestemmelse (Folketingstidende 1975-76, tillæg A, lovforslag nr. L 18, sp. 262) fremgår bl.a., at den svarer til et lovudkast i betænkning nr. 634/1971 om udlæg og udpantning. I bemærkningerne til dette lovudkast (betænkningen s. 101 f.) er det ikke omtalt, hvad der med hensyn til forældelse gælder i tilfælde, hvor en begæring om udlæg er begrænset til en del af den påberåbte fordring.

Retsplejeloven

Retsplejeloven indeholder i § 490, stk. 1 og 3, og § 507, stk. 1 og 2, følgende bestemmelser:

”§ 490. En fordringshaver, der ikke har fået tilstrækkeligt udlæg til at dække sin fordring, kan først, når der er forløbet 6 måneder siden sidste forretning, på ny begære af-

holdt forretning til foretagelse af udlæg. Fogedretten kan også i øvrigt afvise at foretage udlægsforretning hos en skyldner, såfremt fogedretten er bekendt med, at der inden for de sidste 6 måneder har været afholdt en forretning, hvor det ikke har været muligt at opnå dækning.

...

Stk. 3. Er udlægsforretning afskåret efter reglen i stk. 1, men har fordringshaveren anmodet om, at forretningen alligevel gennemføres med henblik på afbrydelse af forældelse, giver fogedretten skyldneren skriftlig meddelelse om det af fogedretten opgjorte krav inklusive renter og omkostninger og om formålet med kravets fremsættelse. Fremkommer skyldneren ikke med skriftlige indsigelser inden for en af fogedretten fastsat frist, har fogedrettens meddelelse samme virkning med hensyn til afbrydelse af forældelse som afholdelse af udlægsforretning. Fremkommer skyldneren med skriftlige indsigelser inden for den fastsatte frist, afholdes udlægsforretning efter de almindelige regler.

§ 507. Pengekrav fuldbyrdes ved udlæg i en så stor del af skyldnerens formue, som efter fogedrettens skøn er nødvendig til dækning af kravet samt af omkostninger ved forretningen og det udlagtes opbevaring indtil auktionen.

Stk. 2. Anmodning om fuldbyrdelse kan begrænses til en del af fordringen, medmindre fogedretten finder, at opdeling af fordringen strider mod skyldnerens interesser.”

I forarbejderne til bestemmelsen i § 490, stk. 3 (Folketingstidende 2006-07, tillæg A, lovforslag nr. L 166, s. 5697) anføres bl.a.:

”Fogedretten vil skulle foretage en sædvanlig prøvelse af kravet, herunder navnlig en prøvelse af opgørelsen af renter og omkostninger og af, om kravet helt eller delvis er forældet. Fogedrettens behandling i henhold til bestemmelsen optages i fogedbogen efter de almindelige regler herom, jf. retsplejelovens kapitel 3, og fogedretten giver meddelelse til skyldneren ved fremsendelse af retsbogen. Det forudsættes, at der tillige gives meddelelse til fordringshaveren.

Hvis der ikke kommer indsigelse fra skyldneren inden for fristen, vil fogedrettens meddelelse have samme virkning med hensyn til afbrydelse af forældelse som afholdelse af en fogedforretning, jf. forslaget til ny forældelseslovs § 18, stk. 1, og § 19, stk. 6 og 7. Det indebærer bl.a., at der ved lån og kreditter, for hvilke der er udstedt gældsbrev, vil løbe en ny forældelsesfrist på 10 år for både hovedstolen og de under fogedforretningen opgjorte renter.

Hvis skyldneren fremsætter indsigelse mod det opgjorte krav inden for den fastsatte frist, vil der skulle afholdes udlægsforretning efter de almindelige regler. Det samme vil gælde i tilfælde, hvor der ikke er afgivet insolvenserklæring inden for de sidste 6 måneder, jf. hovedreglen i retsplejelovens § 490, stk. 1.”

Af forarbejderne til bestemmelsen i § 507, stk. 2 (Folketingstidende 1975-76, tillæg A, lovforslag nr. L 18, sp. 262) fremgår bl.a., at den svarer til et lovudkast i betænkning nr.

634/1971 om udlæg og udpantning. I bemærkningerne til dette lovudkast hedder det bl.a. (betænkningen s. 69):

”Erkender udstederen af et gældsbrev eller en veksel at skyldte en del af beløbet, vil det ofte være hensigtsmæssigt, at kun denne del søges inddrevet ved umiddelbart udlæg, medens den omtvistede del af fordringen gøres til genstand for en domssag, eventuelt først efter at fordringshaveren ved udlæg for den ubestridte del har konstateret, om der er mulighed for at opnå dækning hos skyldneren. Også hvor det på forhånd synes usandsynligt, at et betydeligt krav fuldt ud vil kunne dækkes af skyldneren, vil ønsket om at undgå at betale større retsafgifter, som måske ikke kan fås dækket hos skyldneren, kunne motivere kreditor til kun at søge en mindre del af fordringen inddrevet, uden at han dog ønsker at give endeligt afkald på restfordringen.”

Anbringender

A har anført navnlig, at Jutlander Bank A/S' udlægsbegæring af 17. november 2008 – hvor der alene blev begæret udlæg for 43.000 kr. af den samlede fordring – ikke efter forældelseslovens § 18 indebar afbrydelse af forældelsen for så vidt angår den resterende del af fordringen.

Forældelseslovens § 18, stk. 1, må i sammenhæng med lovens § 5 og § 19, stk. 6-7, forstås på den måde, at forældelse af en fordring kun afbrydes ved indgivelse af anmodning om udlæg, hvis fogedretten under den efterfølgende fogedforretning foretager en prøvelse af den samlede fordring. Ved behandling af en udlægsbegæring, som i medfør af retsplejelovens § 507, stk. 2, er begrænset til kun at gælde en del af den samlede fordring, er fogedretten imidlertid hverken efter retsplejeloven eller forældelsesloven forpligtet til at forholde sig til den øvrige del af fordringen. Dette følger bl.a. af Østre Landsrets kendelse af 3. februar 2017 (UfR 2017.1634) og af Vestre Landsrets kendelse af 17. marts 2017 (UfR 2017.1905).

Fogedretten har ved forretningen i 2009 alene forholdt sig til den del af fordringen, der var begæret udlæg for – dvs. 43.000 kr. – og begæringen om udlæg har derfor kun afbrudt forældelsen af fordringen med dette beløb.

Jutlander Bank A/S har anført navnlig, at forældelsesfristen for den fulde fordring på 216.207 kr. blev afbrudt, da den daværende kreditor den 27. november 2008 indgav udlægsbegæring til fogedretten i Aalborg. Der var tale om udstykning af det samlede krav, jf. retsplejelovens §

507, stk. 2, og en sådan udstykning indebærer efter forældelseslovens § 18, stk. 1, afbrydelse af forældelsesfristen for den samlede fordring. Der løb herefter en ny 10-årig forældelsesfrist, jf. forældelseslovens § 5, stk. 1, nr. 3.

Dette stemmer også med formålet med bestemmelsen i retsplejelovens § 507, stk. 2. Det er i både fordringshaverens og skyldnerens interesse, at der kan ske udstykning af et krav, og det har ikke været sigtet med bestemmelsen at regulere spørgsmål om forældelse. Fordringshaveren skal ved anvendelse af bestemmelsen opgøre sin samlede fordring, som skyldneren på denne måde får overblik over. Hvis kreditor af hensyn til at undgå forældelse er nødt til at begære udlæg for sin fulde fordring, bliver bestemmelsen i § 507, stk. 2, illusorisk.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagens baggrund og problemstilling

Den oprindelige fordring på 216.207 kr. er stiftet ved forlig af 27. november 1997 mellem St. Brøndum Sparekasse A/S og bl.a. A. Fordringen er senest overdraget til Jutlander Bank A/S.

Det må lægges til grund, at fordringen ikke var forældet, da Sparekassen Himmerland A/S (ved Ebh Finansservice A/S) den 17. november 2008 indgav anmodning om udlæg for 43.000 kr., men at fordringen uden denne anmodning ville have været forældet, da Jutlander Bank (ved Lowell Danmark A/S) den 8. oktober 2018 indgav anmodning om udlæg for 216.207 kr.

Hovedspørgsmålet i sagen er herefter, om forældelsesfristen ved udlægsanmodningen i 2008 må anses for afbrudt for hele fordringen (216.207 kr.) eller kun for det beløb, der blev anmodet om udlæg for (43.000 kr.).

Afbrydelse af forældelse ved indgivelse af anmodning om udlæg

Efter retsplejelovens § 507, stk. 2, kan en anmodning om fuldbyrdelse begrænses til en del af fordringen, medmindre fogedretten finder, at opdeling strider mod skyldnerens interesser. Hvis anmodningen begrænses, har fogedretten kun pligt til at forholde sig til den del af fordringen, der begæres udlæg for.

Efter § 18, stk. 1, i forældelsesloven afbrydes forældelse ved indgivelse af anmodning om udlæg, og det er en yderligere betingelse for afbrydelse, at fordringshaveren søger forretningen fremmet inden for rimelig tid. Ved anmodning om udlæg som nævnt i retsplejelovens § 507, stk. 2, søger fordringshaveren under fogedforretningen kun at opnå fuldbyrdelse af den del af sin fordring, der anmodes om udlæg for. I denne situation søger fordringshaveren ikke fogedsagen fremmet til foretagelse af udlæg for den resterende del af fordringen. Ordlyden af § 18, stk. 1, taler således for, at der alene sker afbrydelse af forældelsen for den del af fordringen, der anmodes om udlæg for.

Denne forståelse stemmer også bedst med de hensyn, som forældelsesloven bygger på. Ved ikrafttrædelsen af loven blev Danske Lov 5-14-4 om fordringshaverens adgang til at afbryde forældelse ved påmindelse således ophævet for alle typer af fordringer. Det fremgår af forarbejderne til loven, at der i den forbindelse blev lagt vægt på de overordnede hensyn bag reglerne om forældelse, herunder til at fordringer afvikles eller bringes på det rene inden for rimelig tid, og til at undgå procesførelse om meget gamle fordringer. Disse hensyn fandtes ikke på tilfredsstillende måde tilgodeset ved en ordning, hvor fordringshaveren til enhver tid kunne forny forældelsesfristen ved blot at tilkendegive over for skyldneren, at han eller hun mente at have et krav mod den pågældende. I tilfælde, hvor en fordringshaver efter retsplejelovens § 507, stk. 2, begrænser sin anmodning om udlæg til en del af fordringen, har anmodningen for så vidt angår den øvrige del væsentlige lighedstræk med en sådan påmindelse, der som anført ikke længere er tilstrækkelig til at afbryde forældelse.

På den baggrund finder Højesteret, at forældelseslovens § 18, stk. 1, må forstås således, at forældelse ved begrænset anmodning om udlæg som nævnt i retsplejelovens § 507, stk. 2, kun afbrydes for den del af fordringen, der anmodes om udlæg for.

Ved anmodningen om udlæg den 8. oktober 2008 er der derfor alene sket afbrydelse af forældelsen for så vidt angår et beløb på 43.000 kr., for hvilket beløb der herefter løber en ny forældelsesfrist på 10 år regnet fra fogedforretningens afslutning i 2008, jf. forældelseslovens § 19, stk. 1, og stk. 6, 1. pkt. Der løber endvidere en sådan ny forældelsesfrist for de omkostninger på 1.250 kr., der blev opgjort under fogedforretningen, jf. § 19, stk. 7.

Sagen kan herefter fremmes for et beløb på 44.250 kr. med tillæg af senere påløbne uforældede renter af 43.000 kr. og omkostninger ved den aktuelle fogedforretning. Den øvrige del af fordringen er forældet og kan ikke kræves opfyldt af Jutlander Bank, jf. forældelseslovens § 23.

Konklusion

Sagen i fogedretten kan alene fremmes for 44.250 kr. med tillæg af uforældede renter af 43.000 kr. og med tillæg af omkostninger.

Thi bestemmes:

Sagen fremmes i fogedretten for 44.250 kr. med tillæg af uforældede renter af 43.000 kr. og med tillæg af omkostninger.

Ingen af parterne skal betale kæremålsomkostninger for Højesteret til den anden part eller til statskassen.